

CITATION: 1. Uluslararası Eğitim ve Sosyal Bilimlerde Yeni Ufuklar Kongresi Bildiriler Kitabı, 9-11 Nisan 2018, İstanbul-TÜRKİYE

ISBN: 978-605-2132-21-0

DOI: 10.21733/ibad.419793

28 ŞUBAT 1997 “POST-MODERN” ASKERİ MÜDAHALESİ VE MEDYA

Dr. Barış ERTEM¹

Özet

1996 yılında Necmettin Erbakan'ın, “Refah-Yol” Koalisyon Hükümetinin başında Başbakan olarak göreve başlaması, ordu, bürokrasi ve medya içerisinde eskiden beri muhafazakâr siyaset ve siyasilere tepkili olan “lâik” kesimlerin rahatsız olmasına neden olmuştur. Bu tarihten itibaren, Erbakan Hükümeti'nin demokrasi-dışı yöntemlerle iktidardan uzaklaştırılmasına yönelik bir süreç başlatılmış, bu süreçte ordu içerisindeki müdahale yanlısı komuta kademesi kadar medya da etkili olmuştur. 28 Şubat 1997 tarihinde yapılan Millî Güvenlik Kurulu (MGK) Toplantısında kendisine zorla imzalatılmak istenen kararlara direnen Erbakan'a yönelik medya operasyonları giderek yoğunlaşmış ve süreç, sonunda Erbakan'ın istifa etmek zorunda kalarak iktidardan uzaklaştırılmasıyla sona ermiştir. Bu süreçte, medya, son derece belirgin bir rol oynamış, Erbakan'a yönelik bir baskı ve kamuoyu tepkisi oluşmasına büyük katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: 28 Şubat 1997, Post-Modern Darbe, Necmettin Erbakan, Refah-Yol Koalisyonu, Askeri Müdahale

FEBRUARY 28, 1997 “POST-MODERN” MILITARY INTERVENTION AND MEDIA

Abstract

In the year of 1996, Necmettin Erbakan has become the Prime Minister of Turkey by establishing the "Refah-Yol" Coalition Government. Erbakan Government, caused the “secular” sections in the army, bureaucracy and media to be uncomfortable. And a process has started to remove the Government of Erbakan from power by non-democratic methods. Especially, media was very influential in this process. After the National Security Meeting on February 28, 1997, media press on Erbakan has increased continuously. Finally, Erbakan had to resign and removed from power.

Keywords: Feb 28, 1997, “Post-modern” Coup, Necmettin Erbakan, “Refah-Yol” Coalition Government, Military Coup

¹ Sorumlu yazar/Corresponding Author, Öğr.Gör.Dr, İstanbul Teknik Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü, Türkiye, ertemb@itu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5091-2807

GİRİŞ: REFAH-YOL HÜKÜMETİNİN KURULMASI ve ASKERİ MÜDAHALEYE GİDEN SÜREÇTE İLK TEPKİLER

24 Aralık 1995 tarihinde yapılan erken genel seçimlerde, Necmettin Erbakan liderliğindeki Refah Partisi (RP), 6 milyon 12 bin 450 oy ve %21.4 oy oranıyla birinci parti olarak 158 milletvekiliyle Meclis'e girmiştir. (TÜİK, 2012: 94) Kazandığı oy sayısı tek başına hükümet kurmasına yetmeyen Erbakan'ın, yaklaşık 6 aylık bir süre sonunda, aynı seçimlerden üçüncü parti olarak çıkan Doğru Yol Partisi'nin (DYP) lideri Tansu Çiller ile anlaşması sonucu, kamuoyunda "Refah-Yol" olarak anılan Refah Partisi-Doğru Yol Partisi Koalisyon Hükümeti kurulmuştur. 28 Haziran 1996'da kurulan hükümet, 8 Temmuz 1996'da Meclis'ten güvenoyu alarak Necmettin Erbakan'ın Başbakanlığında göreve başlamıştır. Hükümet, 278 kabul, 265 ret oyu almıştır. (TBMM Tutanak Dergisi, Cilt 8, Dönem 20, 8 Temmuz 1996: 120-124)

Refah-Yol Hükümeti'nin kurulması ve Necmettin Erbakan'ın Başbakanlık görevine gelmesi, "post-modern darbe" olarak da anılan 28 Şubat 1997 Askerî Müdahale sürecinin de başlangıcı olmuştur. Ordu ve bürokrasi içerisinde, hükümete müdahale edilmesi gerektiğini düşünen "lâik" klikler, hükümetin kurulmasından kısa bir süre sonra faaliyetlerine başlamıştır. Bu sürece, daha sonra yoğun bir şekilde medya da katılacaktır.

Bu bağlamda, hükümetin ilk günlerinden itibaren ordunun komuta kademesinden hükümete yönelik sürekli "lâiklik" uyarıları yapılmaya başlanmış, hatta bu konuda bürokrat ve medya üyelerine yönelik brifingler bile düzenlenmiştir.

Seçilmiş hükümete yönelik bu baskı sürecinde önemli rol oynayan aktörlerden birisi de, yukarıda da ifade edildiği gibi medya olmuştur. Dönemin "ana akım medya" kuruluşlarının gazetelerinde, hükümete yönelik ağır eleştiri hatta saldırılar yer almış, bu manşetler, hükümete karşı kamuoyunda algı oluşturulması ve askerî müdahaleye giden yolun açılmasında son derece etkili olmuştur. Dolayısıyla, 28 Şubat 1997 tarihli Milli Güvenlik Kurulu Toplantısında zirve noktasına çıkacak olan "post-modern" darbe sürecinde, bu medya kuruluşları ve manşetlerinin önemli bir yeri olmuştur.

Bu manşetlerin baskısının da etkisiyle, seçilmiş Başbakan Necmettin Erbakan istifa etmek zorunda kalacak ve Refah-Yol Koalisyon Hükümeti dağılacaktır. Üstelik, bu baskı, hükümetin dağılmasıyla son bulmayacak, Refah Partisi kapatılana kadar aynı sertlikte devam edecektir. Bu açıdan, 28 Şubat 1997 "Post-modern" Askerî Müdahalesi, Türkiye'de seçilmiş siyaset ve meşrû iktidara yönelik gerçekleştirilmiş son "başarılı" askerî darbedir.

1. 28 ŞUBAT 1997 ASKERİ MÜDAHALESİ SÜRECİNDE MEDYA ve MANŞETLER

28 Şubat "post-modern" darbe sürecinde medyada Erbakan ve Refah-Yol Hükümetine yönelik ilk saldırı sinyallerinin, hükümetin güvenoyu alarak göreve başlamasından hemen sonra, Ağustos 1996'da ortaya çıktığını söylemek mümkündür:

30 Ağustos 1996 tarihli dönemin Sabah Gazetesi, "Geriye Değil İleriye" manşetiyle çıkmış ve hemen altında "Erbakan'a ilk kıyafet uyarısı" haberine yer verilmiştir. Haberde, Erbakan'ın korumalarının, sakallı olmalarından dolayı askerler tarafından Gülhane Askerî Tıp Akademisi'ne alınmadığı ayrıntısı da yer almıştır. (Sabah, 30 Ağustos 1996)

1 Eylül 1996'da ise bu kez dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral İsmail Hakkı Karadayı'nın İran İslâm Rejiminin kurucusu Humeyni hakkındaki gündemle ilgisiz "uyarısı" manşettedir. Haberde,

Karadayı'nın "İran'da generaller Humeyni Hareketinin irticanın kendisi olduğu fark ettiklerinde iş işten geçmişti" ifadelerinin yer alması dikkat çekicidir. (Sabah, 1 Eylül 1996)

Yine 1996'nın Eylül ayında, 21 Eylül 1996 tarihli dönemin Sabah Gazetesi'nde hükümete yönelik olarak ilk kez "darbe" ifadesi kullanılmış ve muhalefet lideri Mesut Yılmaz'ın, meşrû Refah-Yol Hükümetini "darbesiz indirme" planına yer verilmiştir. Haberde, Yılmaz, henüz 2 ay önce iktidara gelmiş olan Refah-Yol Hükümetini, Türkiye'nin rotasını Batıdan Doğuya çevirmekle suçlamaktadır. (Sabah, 21 Eylül 1996)

2 gün sonra, 23 Eylül 1996 tarihli Hürriyet Gazetesi'nde ise, bu kez "hükümeti indirmek" için ilk hedef olarak, dönemin Adalet Bakanı Şevket Kazan'ın seçildiği vurgulanmıştır. Haberde, Mesut Yılmaz liderliğindeki ANAP'ın, seçilmiş meşrû hükümetin bir bakanını düşürdükten sonra, henüz 2 ay önce kurulmuş hükümete karşı yeni bir hükümet formülünün en yakın zamanda açıklanacağı ayrıntıları yer almaktadır. (Hürriyet, 23 Eylül 1996)

Medyada Refah-Yol Hükümetine yönelik saldırıya varan bu sert söylemler 1996'nın Ekim ayında da devam etmiştir.

14 Ekim 1996 tarihli Milliyet Gazetesi'nde, Necmettin Erbakan'ın Refah Partisi Kongresi'ndeki konuşmasında sık sık Atatürk'e yer vermesi "iki yüzlülük" olarak ifade edilmiştir. (Milliyet, 14 Ekim 1996) 17 Ekim 1996 tarihli Milliyet'te ise dönemin YÖK ve AYM Başkanlarının hükümete yönelik "şeriatçı" ve "Arap milliyetçisi" ithamları, "lâiklik uyarısı" olarak manşete taşınmıştır. Haberde, dönemin Anayasa Mahkemesi Başkanı Yekta Güngör Özden'in, Türkiye Cumhuriyeti'nin seçilmiş Başbakanı ve hükümetine yönelik "Şeriatçı lâik olamaz. Arap milliyetçiliği yapanların Atatürkçü geçinmelerine gülüp geçilir. Türbanı üniversitede yaygınlaştırma çabası hukuk dışıdır" ifadelerine özellikle yer verilmiştir. (Milliyet, 17 Ekim 1996)

1997 yılındaysa, medyada Refah-Yol Hükümetinin özellikle Refah Partisi kanadına yönelik sert manşetler hızla artmış, gerginlik medya kanalıyla sürekli tırmandırılmıştır.

1 Şubat 1997 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, bu kez seçilmiş ve iktidardaki Refah Partisi'nin kapatılmasından söz etmiş ve Yargıtay'ın Refah Partisi'ne yönelik "kapatma" uyarısını manşet yapmıştır. Haberde, Erbakan'ın Kayseri ziyareti sırasında, il örgütü tarafından tek tip kıyafetle karşılanması "üniformalı örgüt" olarak tanımlanmış ve dönemin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş'ın, RP Kayseri İl Örgütünün görevden alınmasını istediği ayrıtısına yer verilerek, Yargıtay'ın partilere yönelik kapatma davası açmakla yetkili olduğu hatırlatılmıştır. (Cumhuriyet, 1 Şubat 1997)

Aynı tarihli Sabah Gazetesi ise, Refah Partisi'nin, dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'den, Yargıtay'dan ve ortağı DYP'den "uyarı" aldığını iddia ederek bu iddiasını manşete taşımıştır. Habere göre, Refah Partisi'nin türban ve Taksim'e cami yapılması konularındaki çıkışları, bu uyarıları almasına neden olmuştur. Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in uyarısı "Türkiye bugünden geriye gidemez" şeklinde özetlenmiştir. (Sabah, 1 Şubat 1997)

2 Şubat günüyse, basının gündeminde, 28 Şubat darbesinin de en önemli gerekçelerinden olan "Kudüs Gecesi" vardır. İsrail'in Kudüs'ü işgalini protesto için Refah Partili Sincan Belediyesi tarafından düzenlenen programa konuk olan İran Büyükelçisi'nin Şeriat yönetimini öven sözleri, muhalif gazetelerde geniş yer ve tepki bulmuştur.

Sabah Gazetesi, 2 Şubat 1997 günü "Bu Ne Rezalet" manşetini atarken, Cumhuriyet Gazetesi, o dönemin popüler sloganı haline gelecek olan "Türkiye İran Olmayacak" manşetiyle çıkmıştır.

Sabah Gazetesi, 2 Şubat 1997 tarihli sayısında, “Kudüs Gecesi” olarak adlandırılan etkinlikte terör örgütlerine destek verildiğini ve cihat çağrısı yapıldığını iddia etmiştir. Aynı haberde, yine İran’daki Humeyni Yönetimi benzetmesi yapılmış ve “İran da böyle kaybedilmişti” ifadesine yer verilmiştir. (Sabah, 2 Şubat 1997)

Aynı tarihli Cumhuriyet Gazetesi de manşetinde İran vurgusu yapmış ve daha sonra askerî müdahalenin sloganı haline gelecek olan “Türkiye İran olmayacak” ifadesini kullanmıştır. Haberde, yaşanan olay “şeriat provası” olarak tanımlanmış, Erbakan’ın İran Büyükelçisini koruduğu iddia edilmiş ve “Gidişat” başlığı altında, Demokrat Parti’nin de geçmişte uyarıları dikkate almadığı ifade edilerek 27 Mayıs 1960 Askerî Darbesi hatırlatılmıştır. (Cumhuriyet, 2 Şubat 1997)

5 Şubat 1997 tarihindeyse muhalif basın gündeminde, Sincan’daki olaya karşı hükümete “uyarı” olarak dönemin komuta kademesi tarafından Sincan sokaklarında gezdirilen tanklar vardır. Söz konusu gazeteler, meşrû bir hükümete karşı kışladan tank çıkarılmasını değil, meşrû hükümeti eleştirmeyi tercih etmiştir.

Sabah Gazetesi, “Tanklar Sincan’da” manşetiyle çıkarken, Hürriyet Gazetesi “Tank Sesleri” manşetini tercih etmiştir.

Sabah’ın haberine göre, “şeriat yanlılarının gövde gösterisiyle gündeme gelen Sincan’da 20 tank geçit yapmıştır.” Aynı habere göre, bazı generaller hükümete karşı “kendilerini tutamayacak” kadar öfkelidir. (Sabah, 5 Şubat 1997) Hürriyet Gazetesi ise ilk sayfasına “Tank Sesleri” manşetinin altına Sincan’dan geçen tanklara merakla el sallayan çocukların resmini koymayı tercih etmiştir. (Hürriyet, 5 Şubat 1997)

Sincan’dan tankların geçirilmesinden sonra, 28 Şubat 1997 tarihli MGK Toplantısı yaklaşırken, manşetler daha da sertleşmeye başlamış, sık sık “ordunun hükümetten rahatsızlığı” gündeme getirilmeye başlamıştır.

8 Şubat 1997 tarihli Cumhuriyet Gazetesi, “Ordudan Dört Uyarı” manşetiyle, ordunun hükümeti dört temel konuda uyardığını iddia etmiştir. Buna göre, hükümet meşrû zeminin dışına çıkmış, Sincan’da ülkenin değerleri ayaklar altına alınmış, insanlar kurumlardan soğutulmuştur ve bu gidişe “dur” diyecek müesseseler görevini yerine getirmek zorundadır. (Cumhuriyet, 8 Şubat 1997)

13 Şubat 1997 tarihli Hürriyet ise “Tıpatıp Aynısı” manşetiyle, meşrû hükümetin teşkilâtlarını, “terör örgütü” olarak nitelendirdiği Hamas’a benzeterek, hükümete açıkça “terör örgütü” göndermesi yapmaktan çekinmemiştir. (Hürriyet, 13 Şubat 1997)

28 Şubat 1997 tarihli MGK Toplantısından günler önce atılan manşetlerse, yaklaşmakta olan askerî müdahalenin habercisi niteliğindedir.

26 Şubat 1997 tarihli Hürriyet, “Gözler Cuma’da” manşetiyle, 28 Şubat Cuma günü toplanacak olan MGK Toplantısını gündeme taşımıştır. Habere göre, söz konusu MGK Toplantısında, rejime ve lâikliğe yönelik tehditler masaya yatırılacaktır. Dönemin Cumhurbaşkanı Demirel ve Erbakan’ın iktidar ortağı Çiller de bu konuda Erbakan’ı uymaktadır. (Hürriyet, 26 Şubat 1997)

27 Şubat 1997 tarihli Cumhuriyet Gazetesi ise, MGK Toplantısından bir gün önce, dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in “Böyle Gitmez” şeklindeki ifadesini manşetine taşıyarak, toplantıda olacakların sinyalini vermektedir. Habere göre, Demirel, hükümeti “yasaklara karşı dinci siyasette ısrar etmek” ile suçlamakta ve bu konuda gereğinin yapılması için “yargıya mesaj” göndermektedir. (Cumhuriyet, 27 Şubat 1997)

28 Şubat 1997 tarihli MGK Toplantısında, Refah Partisi ve Necmettin Erbakan'ın siyasi intiharı anlamına gelecek nitelikte ithamlar içeren "tavsiye kararları"na Erbakan'ın imza atmayı reddetmesiyle, bu kez basında Erbakan'a yönelik "MGK kararlarını imzala" baskısı başlamıştır.

1 Mart 1997 tarihli Cumhuriyet "Muhtıra Gibi Tavsiye" manşetiyle, aslında MGK tavsiye kararlarının açık bir muhtıra olduğunu ifade etmekten çekinmemiştir. Buna göre, 9 saat süren toplantıda, hükümet, askerler tarafından lâik rejimi hedef almakla suçlanmıştır. Askerler, daha sonra yayımladıkları 4 maddelik bildiriye, anayasa ve Cumhuriyet yasalarının uygulanmasından asla taviz verilmeyeceğini, lâikliğin rejimin güvencesi olduğunu, çağdışı uygulamaların hukukun üstünlüğüyle bağdaşmadığını vurgulayarak, hükümete "müdahale uyarısı"nda bulunmuşlardır. (Hürriyet, 1 Mart 1997)

Aynı tarihli Milliyet Gazetesi ise kararları imzalamayan Erbakan'ı "bunalıma neden olmakla" suçlamış ve tank namluları arasında gezdiği bir karikatürle, içinde bulunulan tehditkâr durumu özetlemiştir. (Milliyet, 1 Mart 1997)

Söz konusu medya organlarında, Erbakan'ın MGK kararlarını imzalaması yönündeki baskı bir süre daha devam etmiştir. 6 Mart 1997 tarihli Sabah Gazetesi, "Paşa Paşa İmzaladı" manşetiyle, Erbakan'ın MGK kararlarını imzaladığını iddia etmiş, bu konuda kamuyu algısı oluşturmaya çalışmıştır. (Sabah, 6 Mart 1997)

Yine Sabah Gazetesi, 19 Mart 1997 tarihli sayısında, Erbakan'ın imzaladığını öne sürdüğü 18 maddeyi manşet yapmıştır. Bu 18 madde içerisinde, türbana gönderme yapılarak "kıyafetle ilgili kanuna aykırı olarak ortaya çıkan, Türkiye'yi çağdışı bir görünüme yönlentecek uygulamalara son verilmesi" ve İmam Hatip Liselerinin kapatılması anlamına gelen "8 yıllık kesintisiz eğitim" in tüm yurttan uygulamaya konulması gibi konular da yer almaktadır. (Sabah, 19 Mart 1997)

Erbakan'ın "Ek-18" olarak bilinen bu maddeleri imzalamadığı, yalnızca farklı kapsamdaki 4 maddeyi imzaladığı, diğer maddelerin ise daha sonra eklendiği yıllar sonra ortaya çıkacaktır. (Yeni Şafak, 19 Ekim 2012; Habertürk, 10 Mayıs 2012; Sabah, 3 Kasım 2012)

İzleyen günlerde, Erbakan ve Refah-Yol Hükümeti üzerinde, Erbakan'ın aslında imzalamamış olduğu MGK kararlarının uygulanması yönünde medya baskısı başlamıştır.

21 Mart 1997 tarihli Sabah Gazetesi, dönemin Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Güven Erkaya'nın, "kararların uygulanmasını bekledikleri" yönündeki ifadelerini "Sabır Uyarısı" şeklinde manşetine taşımıştır. (Sabah, 21 Mart 1997)

22 Mart'ta ise "İmam Hatip'e Yeni Öğrenci Yok" manşetiyle, Refah-Yol Hükümeti'nin en çok suçlandığı konulardan biri olan İmam-Hatip Liselerinin kapatılması yönünde kamuoyu algısı çalışması devam etmiştir. (Sabah, 22 Mart 1997)

2. REFAH-YOL HÜKÜMETİNİN İSTİFA ETTİRİLMESİ ve MÜDAHALENİN TAMAMLANMASI

Medyada MGK kararlarının imzalandığı yönündeki algı yönetimi çalışmalarından sonra, sıra Erbakan'ın istifa ettirilerek hükümetin düşürülmesi çalışmalarına gelmiştir.

Milliyet, 22 Nisan 1997'de "Hoca'yı Göndermek Vacip Oldu" manşetiyle, Refah Partisi'nin ortağı Doğru Yol Partisi'nin iki bakanının, hükümetin 1 ay içerisinde düşeceğini söylediğini iddia etmiştir. Habere göre, DYP'li bakanlar Yıldırım Aktuna ve Yalım Erez, hükümetin 1997 Mayıs ayının sonlarına doğru bozulup yenisinin kurulacağını iddia etmişlerdir. (Milliyet, 22 Nisan 1997)

26 Nisan 1997 tarihli Hürriyet Gazetesi ise, altında generallerin bir resminin de olduğu “Gitti Gidiyor” manşetiyle, yine Doğru Yol Partisi’nden bir bakanın, koalisyonun sona ereceğini söylediğini iddia etmiştir. Habere göre, DYP’li bakan “bu hükümet bitiyor” dedikten sonra Erbakan’ın ortağı Tansu Çiller’in de hükümetten çekilmeyi değerlendirmeye başladığını eklemiştir. (Hürriyet, 26 Nisan 1997)

Erbakan’ın, istifası yönündeki medya baskısına karşın istifaya yanaşmaması, üzerindeki baskıyı daha da artırmıştır. 1997’nin Haziran ayı, hükümete yönelik çok daha sert ve açıkça tehditkâr manşetlere sahne olmuştur.

12 Haziran 1997 tarihli Hürriyet, “Gerekirse Silah Bile Kullanırız” gibi şok edici bir manşetle çıkmış ve açıkça hükümetin ordu tarafından silah kullanılarak düşürülmesi olasılığında söz etmiştir. Habere göre, Genelkurmay Başkanlığı “Türkiye Cumhuriyeti’ni yıkmaya çalışan irticaya karşı mücadelede gerekirse silah kullanılacağını” açıklamıştır. Haberin altındaysa Refah Partili bakanların resimlerine ve dönemin Genelkurmay Başkanlığı kadrosunun “iç ayaklanma tehdidinin olduğu” ve “devletin işgal altında bulunduğu” yönündeki değerlendirmelerine yer verilmiştir. (Hürriyet, 12 Haziran 1997)

Aynı tarihli Milliyet Gazetesi de “Ordudan Son Uyarı” manşetiyle, Genelkurmay’ın “rejimi silahla korumaktan” söz ettiğini açık bir şekilde vurgulamıştır. Haberde, Tansu Çiller’in, hükümet ortağı ve Başbakan Necmettin Erbakan’ı, 18 Haziran 1997 tarihine kadar istifa etmesi konusunda uyardığı ve etmemesi durumunda hükümetten çekileceklerini söylediği bilgisine yer verilmiş ve Refah-Yol Hükümetiyle ilgili “Çekilme Tarihi 18 Haziran” başlığı kullanılmıştır. (Milliyet, 12 Haziran 1997)

Silahlı bir askerî darbe olasılığının ortaya çıkmasıyla birlikte, daha fazla direnemeyen ve hükümet ortağından da destek göremeyen Erbakan, basında da 1 haftadır yer verildiği gibi, 18 Haziran 1997 tarihinde istifa etmiştir. Sabah Gazetesi, seçilmiş Başbakan Necmettin Erbakan’ın istifasını “Hoca Devri Bitti” manşetiyle duyurmuştur. (Sabah, 19 Haziran 1997)

Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, yeni hükümeti kurma görevini, normalde olması gerektiği gibi Tansu Çiller’e vermemiştir. Demirel’in hükümet kurma görevini muhalefetteki Anavatan Partisi’nin Genel Başkanı Mesut Yılmaz’a vermesiyle birlikte, Refah-Yol Hükümetinin tüm bileşenlerini iktidardan uzaklaştırılmıştır.

Son seçimlerde Refah Partisi’nden düşük oy almış olan Anavatan Partisi’nin (ANAP) Genel Başkanı Mesut Yılmaz’ın, yine Refah Partisi’nden düşük oy almış Bülent Ecevit liderliğindeki Demokratik Sol Parti (DSP) ve İsmet Sezgin liderliğindeki Demokrat Türkiye Partisi (DTP) ile anlaşarak 30 Haziran 1997’de bir koalisyon hükümeti kurmasıyla, son seçimlerde milletin en yüksek oy oranıyla iktidar hakkını verdiği Refah Partisi ve meşrû hükümet ortağı Doğru Yol Partisi tümüyle iktidardan uzaklaştırılmıştır.

Sabah Gazetesi, Yılmaz’ın kuracağı hükümeti 3 gün önceden, 27 Haziran 1997 tarihinde “Yılmaz Salı Günü Başbakan” manşetiyle duyurmuştur. (Sabah, 27 Haziran 1997)

Mesut Yılmaz’ın Başbakanlığında kurulan ANAP-DSP-DTP Koalisyon Hükümeti, dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel tarafından 30 Haziran 1997 tarihinde onaylanmış ve 12 Temmuz 1997 tarihinde 256’ya karşı 281 oyla güvenoyu alarak göreve başlamıştır. (TBMM Tutanak Dergisi, Cilt 31, Dönem 20, 12 Temmuz 1997: 4-7) Böylece, 28 Şubat “post-modern” darbe süreci de tamamlanmıştır.

SONUÇ

1996 yılının Haziran ayında Refah Partisi Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın Başbakanlığında ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı Tansu Çiller'in ortaklığıyla kurularak göreve başlayan RP-DYP "Refah-Yol" Koalisyon Hükümeti, ordu ve bürokrasi içerisindeki "lâik" kliklerin tepkisine neden olmuştur. İlk kurulduğu günden itibaren bu kliklerin yoğun baskısı altında kalan hükümet zor günler geçirirken, söz konusu baskıya kısa süre sonra dönemin "ana akım" medyası da eklenmiştir.

Özellikle 1997 yılının başlarıyla birlikte "darbe, müdahale, kapatma" gibi saldırgan manşetlere hedef olan hükümet, 28 Şubat 1997 tarihli Milli Güvenlik Kurulu (MGK) Toplantısıyla birlikte en zor dönemine girmiştir. Başbakan Erbakan'ın, bu toplantıda, kendisinin siyasi intiharı sayılabilecek ve yersiz ithamlardan oluşan "tavsiye kararları"na imza atmaması, ordu ile hükümet arasında yeni bir krize neden olmuştur. Bu tarihten sonra, medya aracılığıyla Başbakan Erbakan üzerinde kararları imzalaması için yoğun bir baskı oluşturulmuştur. Bu dönemde atılan manşetlerin çoğunda, Erbakan darbe ya da silah kullanmakla tehdit edilmiştir.

Tüm bu baskıya karşın kararlara imza atmayan Erbakan hakkında, medya kanalıyla bu kez kararlara imza attığı yönünde algı oluşturulmuştur. Daha sonra da istifaya zorlanan Erbakan, baskıya daha fazla dayanamayarak Haziran 1997'de istifa etmiştir.

Dönemin Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in, hükümeti kurma görevini, Erbakan'dan sonra en çok oy almış olan Tansu Çiller'in Doğru Yol Partisi'ne vermemesi sonucu, Refah-Yol Hükümeti'nin tüm bileşenleri iktidardan uzaklaştırılmıştır. Sonunda, Temmuz 1997'de Mesut Yılmaz Başbakanlığında ANAP-DSP-DTP Koalisyon Hükümeti'nin göreve başlamasıyla, 28 Şubat 1997 "Post-modern" Darbe süreci tamamlanmıştır.

KAYNAKÇA

Cumhuriyet, 1 Şubat 1997

Cumhuriyet, 2 Şubat 1997

Cumhuriyet, 27 Şubat 1997

Habertürk, 10 Mayıs 2012

Hürriyet, 1 Mart 1997

Hürriyet, 12 Haziran 1997

Hürriyet, 13 Şubat 1997

Hürriyet, 23 Eylül 1996

Hürriyet, 26 Nisan 1997

Hürriyet, 5 Şubat 1997

Milletvekili Genel Seçimleri (1923-2011), Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2012

Milliyet, 1 Mart 1997

Milliyet, 12 Haziran 1997

Milliyet, 14 Ekim 1996

Milliyet, 17 Ekim 1996

Milliyet, 22 Nisan 1997

Sabah, 1 Eylül 1996

Sabah, 1 Şubat 1997

Sabah, 19 Haziran 1997

Sabah, 19 Mart 1997

Sabah, 2 Şubat 1997

Sabah, 21 Eylül 1996

Sabah, 21 Mart 1997

Sabah, 22 Mart 1997

Sabah, 27 Haziran 1997

Sabah, 3 Kasım 2012

Sabah, 30 Ağustos 1996

Sabah, 5 Şubat 1997

Sabah, 6 Mart 1997

TBMM Tutanak Dergisi (1996), Cilt 8, Dönem 20, 8 Temmuz 1996

TBMM Tutanak Dergisi Cilt 31, Dönem 20, 12 Temmuz 1997

Yeni Şafak, 19 Ekim 2012